

"Syyrialaisilla ei ole tulevaisuutta täällä"
Katsaus syyrialaispakolaisten tilanteeseen Turkissa alkuvuodesta 2016

Huhtikuu 2016
Maahanmuuttovirasto

Tämän raportin on laatinut Maahanmuuttoviraston pyynnöstä ulkopuolinen asiantuntija, toimittaja Saana-Maria Jokinen, joka vierailu Turkissa alkuvuodesta 2016.

This report was written by an independent expert by the request of Finnish Immigration Service, journalist Saana-Maria Jokinen. She visited Turkey early 2016.

Abstract

More than five years into the conflict in Syria, neighbouring Turkey has registered an estimated 2.7 million Syrian refugees and become the largest refugee hosting country in the world. Turkey has established 25 refugee camps, most of which are located in the southeast of the country. Conditions in the camps have been described as “materially good”. Refugees in Turkey’s camps are provided with food and basic healthcare and the vast majority of children in the camps are able to attend school.

An estimated 90 percent of Syrian refugees in Turkey, however, live outside the refugee camps and need to fend for themselves. Destitution is widespread among the refugees outside the camps. Syrians, who are able to find work in Turkey, are generally paid much lower salaries than their Turkish counterparts. The overwhelming majority of Syrians in Turkey continue to work illegally and are subject to various forms of exploitation.

There are a number of obstacles on Syrian children’s education in Turkey, as a result of which almost half a million Syrian children do not attend school. Since late 2013 all Syrians in Turkey are entitled to free medical care in Turkey. In practice, however, access to healthcare seems to vary across regions. The public health care system is particularly overburdened in areas close to the Syrian border, where the majority of the Syrian refugees live.

At the beginning of the Syrian conflict Turkey adopted a policy of “open borders”, allowing Syrians enter the country freely through the official border gates. Turkey continues to refer to Syrians as “guests” and for a long time the assumption was that Syrians would soon return to their home country. Given that Turkey maintains a geographical limitation to the 1951 UN Convention on the Status of Refugees, Syrians are not able to apply for asylum in Turkey.

In recent years Turkey’s open door policy has come to an end. Since the spring of 2015 Turkey has kept its border gates with Syria largely closed. In grave violation of international law, Turkey is also said to have deported a large number of Syrians.

This report is partially based on interviews that the writer conducted with Syrian refugees in Turkey’s largest city Istanbul and in Southeast Turkey in January and February 2016.

1. Johdanto

Yli viisi vuotta kestänyt konflikti Syyriassa on saanut aikaan valtavan humanitäärisen kriisin. Alkuvuodesta 2016 konfliktissa kuolleiden määrän arvioitiin olevan 460 000¹. Yli puolet Syyrian väestöstä on joutunut lähtemään kodeistaan; Syyrian naapurimaissa arvioidaan olevan noin 4,5 miljoonaa syyrialaispakolaista, joista suurin osa on lapsia. Maansisäisten pakolaisten lukumäärä on noin 6,6 miljoonaa².

Syyrialaisäiti lapsineen Nizipin pakolaisleirissä joulukuussa 2012

Konfliktin vaikutukset ovat olleet jo pitkään selvästi nähtävissä myös Turkissa, jolla on yli 800 kilometrin mittainen raja Syyrian kanssa. Turkin valtiojohto, joka aikaisessa vaiheessa konfliktia asettui avoimesti Syyrian opposition puolelle, otaksui naapurimaan konfliktin olevan nopeasti ohi. Maa harjoitti pitkään niin kutsuttua avointen ovien politiikkaa, sallien syyrialaisien, joista Turkki käyttää nimitystä ”vieraat”, saapua vapaasti virallisten rajanylityspaikkojen kautta maahan, eikä Turkki konfliktin alkuaikoina ollut halukas vastaanottamaan ulkopuolista apua pakolaiskriisin hoidossa.

Huhtikuuhun 2016 mennessä Turkki oli rekisteröinyt yli 2,7 miljoonaa syyrialaispakolaista, ja maassa oli enemmän pakolaisia kuin missään muussa maassa³. Maaliskuussa Turkki arvioi käyttäneensä pakolaiskriisin hoitamiseen noin 10 miljardia dollaria⁴.

Sitä mukaa kun Syyrian konflikti on pitkittynyt ja pakolaisten määrä Turkissa jatkanut kasvamistaan, on Turkin valtiojohdon suhtautumisessa ollut nähtävissä muutoksia. Viime vuosina Turkki on esimerkiksi yhä enenevässä määrin alkanut vaatia kansainvälisen yhteisön osallistumista pakolaiskriisin kustannusten kattamiseen⁵. Maan hallinto on lisäksi tehnyt joitakin parannuksia syyrialaisien asemaan. Rekisteröityneillä syyrialaisilla on tätä nykyä mahdollisuus ilmaiseen terveydenhuoltoon Turkissa; syyrialaisvanhemmat voivat lähettää lapsensa turkkilaisiin kouluihin, ja vuoden 2016 alussa Turkki ilmoitti myöntävänsä syyrialaisille oikeuden työntekoon.

Samaan aikaan Turkin avointen ovien politiikka on tullut tiensä päähän: Keväästä 2015 alkaen maa

¹ Syrian Centre for Policy Research, helmikuu 2016

² United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, maaliskuu 2016

³ Syria Regional Refugee Response, UNHCR, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>

⁴ “Turkey outlines 'one for one' plan to tackle Syrian refugee crisis”, the Guardian, 7.3. 2016

⁵ “Turkey demands more help on hosting Syria refugees”, Hurriyet Daily News, 15.8.2014, <http://www.hurriyetdailynews.com/turkey-demands-more-help-on-hosting-syria-refugees.aspx?pageID=238&nID=70485&NewsCatID=341>

on pitänyt viralliset rajanylityspaikat valtaosin suljettuina, ja tammikuussa se alkoi vaatia maahan lento- ja meriteitse saapuvilta syyrialaisilta viisumeja⁶. Kuluvin vuoden aikana Turkin uskotaan käännöttäneen jopa tuhansia pakolaisia takaisin Syyriaan. Turkin rajavartijoiden raportoidaan ampuvan rajan ylitystä yrittäviä syyrialaisia yhä useammin.

Turkki päästää ulkopuolisia tarkkailijoita maan pakolaisleireihin vain harvoin. Aineellisia olosuhteita Turkin leireissä on kuitenkin kuvattu hyväksi. Pakolaiset saavat leireissä muun muassa ruoan ja perusterveydenhoidon, ja lapsilla on niissä mahdollisuus koulunkäyntiin. Syyrialaiden suuri enemmistö asuu kuitenkin leirien ulkopuolella ja on valtaosin kaiken humanitäärisen avun ulottumattomissa. Tämä raportti keskittyy pakolaisleirien ulkopuolella asuvien syyrialaiden tilanteeseen.

Raporttia haastateltiin syyrialaispakolaisia Turkin suurimmassa kaupungissa Istanbulissa sekä Kaakkois-Turkin kaupungeissa, muun muassa Gaziantepissä ja Kilissä tammi-/helmikuussa 2016. Lisäksi raportti perustuu osittain tietoihin, jotka kirjoittaja on kerännyt syyrialaispakolaisten tilanteesta Turkissa vuosina 2011 – 2015. Haastateltujen nimet on muutettu turvallisuussyistä.

Syyrialaispoika poseerasi kameralle Gaziantepissä tammikuussa 2016

Parturiliikkeen ikkunaan kiinnitetyssä ilmoituksessa lukee arabiaksi, että paikalla on syyrialainen parturi. Kilis, helmikuu 2016

Syyrialaiden suuri enemmistö kuvaa elämää Turkissa "erittäin vaikeaksi". Valtaosa alkuvuodesta 2016 haastatelluista syyrialaisista kertoi suunnittelevansa matkaa Eurooppaan tai ilmaisi halunsa lähteä Turkista, jos heillä vain olisi siihen varaa. Lähes kaikki haastatellut ilmoittivat tärkeimmäksi syyksi taloudelliset ongelmat ja niistä johtuvan epävarmuuden: Elannon hankkiminen Turkissa, jossa syyrialaiden suuri enemmistö työskentelee laittomasti, oli heidän mukaansa lähestulkoon mahdotonta.

Harva syyrialainen myöskään suhtautuu luottavaisesti tulevaisuuteensa Turkissa. Toisin kuin Euroopassa, syyrialaisilla Turkissa ei ole mahdollisuutta anoa turvapaikkaa tai saada jonain päivänä Turkin kansalaisuutta. Syyrialaisvanhemmat kantavat erityisesti huolta lastensa tulevaisuudesta maassa, jossa lähes puoli miljoonaa syyrialaislasta ei käy koulua. Syyrialaisia huolettaa myös Turkin yhä epävakammaksi muuttuva poliittinen tilanne: Vuosien mittaa presidentti Recep Tayyip Erdoğanin hallintotapa on muuttunut yhä autoritäärisemmäksi, mikä johti massiivisiin mielenosoituksiin kesällä 2013. Turkin ja

PKK:n välinen konflikti leimahti jälleen kesällä 2015 ja on muuttanut osan Kaakkois-Turkkia sotatantereeksi sekä ajanut satoja tuhansia kodeistaan. Ääri-islamistinen ISIS-järjestö toimii Turkissa ja sen jäsenet ovat, paitsi tehneet useita tuhoisia itsemurhaiskuja, myös surmanneet syyrialaisia aktivisteja Turkissa.

Lähes kaikki Kirjoittajan vuosien aikana Turkissa kohtaamat syyrialaiset ovat kertoneet toivovansa, että pystyisivät palaamaan kotimaahansa mahdollisimman pian. Syyrian sisällissodan pitkittyessä, yhä useampi on kuitenkin tullut siihen tulokseen, ettei paluu Syyriaan ole välttämättä mahdollista vielä pitkään aikaan, mikä on saanut heidät suunnittelemaan lähtöä Eurooppaan. ”Voihan sitä odotella vuoden, kaksi, mutta jossain vaiheessa pitää alkaa suunnitella tulevaisuutta,” ilmaisi asian eräs koulutettu syyrialaismies. Arvatenkin syyrialaiset pelkäävät heitä odottavan palestiinalaisten kohtalon.

Vaikeasta tilanteestaan huolimatta moni syyrialainen on haluton kritisoimaan Turkia. He tiedostavat varsin hyvin, että Turkki on joka tapauksessa tehnyt syyrialaisien eteen enemmän, kuin yksikään toinen valtio, mukaan lukien yksikään arabimaa. Paljon kiitosta syyrialaisilta saa myös heidän tavallisilta turkkilaisilta saamansa apu, joka on selvästi monessa tapauksessa ollut elintärkeää.

2. Turkin pakolaisia koskeva lainsäädäntö ja pakolaisvirrat Turkkiin

Syyrian konfliktin alkuvaiheessa pakolaisia saapui Turkkiin suhteellisen vähän. Ensimmäiset syyrialaispakolaiset saapuivat Turkkiin huhtikuussa 2011 ja kesän aikana Turkki perusti ensimmäiset

Aleppon ilmapommituksia paenneita ihmisiä Kilisin linja-autoasemalla helmikuussa 2013

telttaleirit pakolaisille Syyrian rajan tuntumassa sijaitsevaan Hatayn maakuntaan. Vuoden loppuun mennessä rekisteröityjä syyrialaispakolaisia oli Turkissa noin 8000⁷.

Vuoden 2012 aikana, Syyrian konfliktin kiihtyessä ja tulitaukoneuvottelujen kariuduttua kerta toisensa jälkeen, syyrialaispakolaisten määrä Turkissa kuitenkin alkoi kasvaa dramaattisesti. Maaliskuussa 2012 Hatayssa oli rekisteröity jo 15 000 pakolaista, ja uusia leirejä alettiin pystyttää myös Kilisin, Gaziantepin ja Şanlıurfan

maakuntiin. Turkkiin saapuvien syyrialaispakolaisten määrä jatkoi nousemistaan vuoden 2012 aikana niin, että maahan saapui arviolta 20 000 pakolaista joka kuukausi. Vuoden 2012 loppuun mennessä Turkissa oli yli 170 000 rekisteröityä syyrialaispakolaista⁸.

Seuraavien vuosien aikana saapuvien pakolaisten volyymi kasvoi entisestään, johtuen osittain

⁷ A. İçduyugu, Syrian Refugees in Turkey The Long Road Ahead, Migration Policy Institute, 2015, s.6

⁸ Ibid s. 7

radikaalien islamistiryhmien vahvistuneesta asemasta Syyriassa. Erityisen suuren pakolaisvirran Turkkiin sai aikaan ääri-islamistinen ISIS-järjestö, joka kesällä 2014 otti haltuunsa laajoja alueita Syyrian pohjois- ja koillisosissa perustaen alueelle islamistisen ”kalifaattinsa”. Vuoden 2014 loppupuolella Turkkiin saapui keskimäärin 55 000 pakolaista kuukaudessa⁹.

Vielä vuoden 2013 alkupuolella lähes kaikki syyrialaispakolaiset pystyttiin asuttamaan pakolaisleireihin, mutta pakolaisten määrän kasvaessa leirit täyttyivät nopeasti, ja yhä suurempi osa pakolaisista jäi leirien ulkopuolelle. Vuoden 2014 loppuun mennessä jo neljä viidestä syyrialaispakolaisesta asui pakolaisleirien ulkopuolella¹⁰. Alkuvuodesta 2016 Turkissa oli 25 pakolaisleiriä. Arviolta 90 prosenttia syyrialaisista asui kuitenkin niiden ulkopuolella.

Turkki on hyväksynyt YK:n vuoden 1951 pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen sekä siihen liittyvän pöytäkirjan, mutta on säilyttänyt sopimukseen

Aleppolaisia elintarvikkeita myyvä kauppa Gaziantepissä helmikuussa 2016. Kauppa kävi kehnosti.

"Kiitos Turkki" luki arabian kielellä syyrialaisen pikaruokaravintolan seinässä Istanbulissa tammikuussa 2016.

kuuluneen klausuulin,

jonka mukaan pakolaisstatus voidaan myöntää vain Euroopasta tuleville pakolaisille. Käytännössä syyrialaiset eivät voi anoa turvapaikkaa Turkissa. Euroopan ulkopuolelta tulevat pakolaiset voivat nauttia Turkissa ”väliaikaista suojelua” sillä oletuksella, että pakolaisstatuksen saatuaan heidät asutetaan kolmansiin maihin.

Turkin suhtautumista syyrialaispakolaisiin on Syyrian konfliktin alusta alkaen leimannut ajatus siitä, että syyrialaisen oleskelu Turkissa on väliaikaista, ja että pakolaiset voivat pian palata takaisin kotimaahansa. Leirien ulkopuolella asuvien syyrialaisen rekisteröiminen esimerkiksi aloitettiin vasta keväällä 2013. Turkki käyttää syyrialaispakolaisista edelleen nimitystä ”vieraat”, joiden ajatellaan nauttivan turkkilaisten vieraanvaraisuutta.

Syyrian konfliktin pitkittyessä on Turkin hallituksen suhtautumisessa ollut kuitenkin nähtävissä muutoksia. Maa on muun muassa tehnyt joitakin parannuksia syyrialaisen asemaan Turkissa. Esimerkiksi syyskuussa 2013 oikeus ilmaiseen

⁹ Ibid

¹⁰ Ibid

terveydenhuoltoon, joka aiemmin oli koskenut vain Syyrian rajan tuntumassa asuvia pakolaisia, laajennettiin koskemaan kaikkia rekisteröityneitä syyrialaispakolaisia Turkissa.

Yksi merkittävimmistä uudistuksista astui voimaan syksyllä 2014, jolloin Turkin ministerineuvosto hyväksyi Väliaikaisen suojelun direktiivin. Direktiivin myötä syyrialaispakolaiset saivat ensi kertaa virallisen statuksen Turkissa. Direktiivi velvoitti syyrialaiset rekisteröitymään Turkin maahanmuuttoviraston pisteessä. Rekisteröitymisen jälkeen syyrialaisille myönnetään henkilökortti, jolla he voivat muun muassa rekisteröidä lapsensa turkkilaisiin kouluihin, anoa työlupaa sekä saada ilmaista hoitoa Turkin sairaaloissa ja terveystieteissä.

Viimeisen vuoden aikana myös Turkin ”avoimien ovien politiikka” on tullut tiensä päähän. Kevästä 2015 alkaen Turkki on pitänyt viralliset rajanylityspaikat pääosin suljettuina, sallien vain joidenkin akuuttia hoitoa tarvitsevien potilaiden kuljettamisen rajan yli¹¹. Rajan ylittäminen on syyrialaisille mahdollista ainoastaan salakuljettajien avustuksella.

Akçakalen rajanylityspiste oli suljettuna syyskuussa 2015.

Kirjoitushetkellä salakuljettajien kerrottiin laskuttavan rajan ylityksestä vähintään 1000 dollaria henkilöä kohden¹².

Osa Turkkiin pyrkivistä syyrialaisista on viime aikoina asutettu pakolaisleireihin Syyrian puolelle rajaa. Esimerkiksi helmikuussa 2016, kun kymmenet tuhannet aleppolaiset pakenivat Venäjän ilmapommituksia, sekä Syyrian armeijan ja sen liittolaisten etenemistä kohti Aleppoa, Turkin hallitusta lähellä oleva avustusjärjestö IHH pystytti Syyrian puolelle rajaa telttaleirejä, joihin pakolaiset asutettiin¹³.

Vuosien aikana Turkin rajavartioiden on useaan otteeseen raportoitu ampuneen rajanylitystä yrittäviä syyrialaisia¹⁴. Tapaukset näyttävät lisääntyneen selvästi viime aikoina. Maaliskuun lopulla the Syrian Observatory for Human Rights -järjestö raportoi turkkilaissotilaiden ampuneen kuoliaaksi 16 rajanylitystä yrittänyttä syyrialaista edellisten neljän kuukauden aikana¹⁵. The Independentin haastattelemat salakuljettajat uskoivat todellisen luvun olevan vielä korkeampi. ”Ennen turkkilaissotilaat auttoivat syyrialaisia ylittämään rajan kantaen heidän laukkujaan. Nyt [sotilaat]

¹¹”Turkey: Syrians Pushed Back at the Border”, Human Rights Watch, 23.11.2015, <https://www.hrw.org/news/2015/11/23/turkey-syrians-pushed-back-border>

¹²”Turkey: Illegal mass returns of Syrian refugees expose fatal flaws in EU-Turkey deal”, Amnesty International, 1.4.2016, <https://www.amnesty.org/en/press-releases/2016/04/turkey-illegal-mass-returns-of-syrian-refugees-expose-fatal-flaws-in-eu-turkey-deal/>

¹³”IHH continues to help refugees at the border”, IHH:n kotisivut, 17.2.2016, <http://www.ihh.org.tr/en/main/news/0/ihh-continues-to-help-refugees-at-the-border/3139>

¹⁴ Esim. ”Struggling to survive: refugees from Syria in Turkey, Amnesty International, 20.11.2014, s.16

¹⁵ The Syrian Observatory for Human Rights, lainattu the Independentin artikkelissa ”Turkey ‘shooting dead’ Syrian refugees as they flee civil war”, 31.3.2016

ampuvat heitä kohden," kuvaili lehden haastatteleva salakuljettaja¹⁶.

Tammikuussa Turkki alkoi jälleen vaatia viisumeita maahan meri- ja lentoteitse saapuville syyrialaisilta.

3. Työnteko-oikeus ja pakolaisten taloustilanne

Syyrian konfliktin alkuvuosina syyrialaiset eivät pystyneet työskentelemään laillisesti Turkissa. Vuonna 2014 heidän mahdollisuutensa saada työlupa Turkissa paranivat ainakin teoriassa: Väliaikaisen suojelun direktiivin astuttua voimaan rekisteröityjen pakolaisten oli mahdollisuus anoa työlupaa Turkin myöntämällä henkilökortilla. Haceteppen yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan työlupia oli loppuvuoteen 2015 mennessä kuitenkin myönnetty syyrialaisille alle 4000 kappaletta¹⁷. Samaisen tutkimuksen mukaan noin 400 000 syyrialaispakolaista työskenteli Turkissa ilman työlupaa.

Käytännössä syyrialaispakolaisten mahdollisuudet työntekoon laillisesti ovatkin Turkissa edelleen erittäin rajalliset, ja valtaosa työskentelee laittomasti. Syyrialaiset työllistyvät Turkissa yleensä matalan osaamistason töihin. He työskentelevät tyypillisesti pelloilla, työpajoissa, tehtaissa, ravintoloissa ja rakennustyömailla.

Palmyrasta ISIS:iä perheineen pakoon lähtenyt Jaser työpaikallaan Istanbulissa tammikuussa 2016

Laiton työskentely altistaa syyrialaispakolaiset hyväksikäytölle. Syyrialaisille maksetut palkat ovat usein huomattavasti alhaisempia kuin turkkilaisille työntekijöille samasta työstä maksettava korvaus. Syyrialaisen keskimääräinen päiväpalkka on Turkissa 20 - 30 liiraa¹⁸ (noin 6-10 euroa) Isoissa kaupungeissa palkat ovat jonkin verran korkeampia. Alhaisten palkkojen ohella kokonaan maksamatta jätetyt palkat, epäinhimilliset työajat ja mielivaltaiset irtisanomiset ovat tyypillisiä syyrialaisen raportoimia ongelmia.

Tammikuussa 2016 Istanbulissa haastatellut syyrialaismiehet (matalan osaamistason töissä) ilmoittivat päiväpalkkansa vaihtelevan 27 liiran (noin 8 euron) ja 60 liiran (noin 18 euron) välillä. Haastatellut kertoivat työskentelevänsä keskimäärin 11 - 12 tuntia päivässä. Osalla haastatelluista oli viikossa yksi vapaapäivä, toisilla ei. Kuuluisalla Istiklal

Caddesi-ostoskadulla sijaitsevassa koruliikkeessä työskentelevä Jaser Palmyrasta kertoi oman 60 liiran päiväpalkkansa olevan tavallista korkeampi: "Syyrialaisen keskivertopalkka vastaavasta työstä on noin 40 liiraa päivässä," Jaser kertoi.

Neljän pienen lapsen isä kertoi työskentelevänsä päivittäin noin 12 tuntia, mutta valitti työpäivien

¹⁶ "Turkey 'shooting dead' Syrian refugees as they flee civil war", the Independent 31.3.2016, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/turkey-shooting-dead-syrian-refugees-flee-civil-war-a6960971.html>

¹⁷ "400 000 Syrians working unregistered in Turkey, fresh research reveals", Hurriyet Daily News, 8.12.2016, www.hurriyetdailynews.com/400000-syrians-working-unregistered-in-turkey-fresh-research-reveals.aspx?PageID=238&NID=92230&NewsCatID=341

¹⁸ Turkki-tutkija Gareth Jenkinsin haastattelu Istanbulissa helmikuussa 2016

venyvän joskus jopa 15-tuntiseksi. Tästä huolimatta työstä maksettu palkka ei riittänyt perheen elinkustannusten kattamiseen: ”Kaksiomme vuokra on 1000 liiraa (noin 300 euroa) kuussa ja laskut eivät sisälly vuokraan. Perheeni on selvinnyt vain, koska olen lainannut rahaa ystäviltäni,” Jaser kertoi. Puoli vuotta sitten ISIS:in valtaamasta Palmyrasta Turkkiin perheineen paenneen miehen toiveena oli löytää paremmin palkattua työtä. Jos tämä ei onnistuisi, Jaser sanoi aikovansa yrittää lähteä Eurooppaan. ”Jos minulla olisi varaa, lähtisin huomenna,” hän totesi.

Päivän työrupeamaa paikallisissa työpajoissa odottelevat syyrialaismiehet ovat jo vuosia olleet tavallinen näky puistoissa, Kaakkois-Turkin kaupungeissa. Työpajojen

Syyrialaismiehet odottelivat töitä puistossa Gaziantepissä syksyllä 2014

omistajat hakevat tarvitessaan puistoista työvoimaa. Kirjoittajan kesällä 2014 Gaziantepissä haastattelemat miehet ilmoittivat tyypillisen päiväkorvauksen olevan 10 liiraa (noin kolme euroa), mutta moni kertoi olevansa valmis työskentelemään pienempääkin korvausta vastaan.

Tammikuussa 2016 syyrialaismiesten työllisyystilanne oli Gaziantepissä tavallista heikompä: ”90 prosenttia näistä miehistä on työttöminä”, totesi huokeita vaatteita myyvän liikkeen myyjä, itsekin syyrialainen, viitaten muutaman liiran farmarihousuja ja neuleita tarkasteleviin syyrialaisasiakkaisiin. Miehen mukaan tammikuu oli huono kuukausi; työpajat palkkasivat vain vähän työvoimaa. ”Ja kuvittele, valtaosalla näistä miehistä on 4 – 5 lasta,” Alepposta kotoisin oleva myyjä jatkoi.

Ibrahim poikiensa kanssa perheen asunnossa Gaziantepissä tammikuussa 2016

Myös kahden pienen pojan isä Ibrahim oli tammikuussa vailla töitä Gaziantepissä. Ibrahim oli ollut työttömänä kaksi kuukautta. Sitä ennen hän oli työskennellyt paikallisessa vaatetehtaassa 750 liiran (noin 215 euroa)

kuukausipalkalla. Ibrahim kertoi maksavansa pienestä asunnosta, jossa asui hänen vaimonsa ja lastensa lisäksi hänen äitinsä sekä yksi sukulaistytty, 500 liiraa (noin 150 euroa) kuussa. Miehen mukaan perhe oli selvinnyt vain, koska se oli lainannut rahaa sukulaisilta, ja koska sillä oli ollut jonkin verran säästöjä Turkkiin saapuessaan. ”Syyriassa käteni olivat täynnä kultaa!” naurahti Ibrahimin äiti, jonka ranteita kerran arabinaisten tapaan koristaneet kultakorut oli kauan sitten jouduttu myymään rahapulan vuoksi.

Arviolta noin 30-vuotias Ibrahim kertoi turkkilaisten työnantajien käyttävän hyväkseen syyrialaisia työntekijöitä. ”Tiedän useita tapauksia, joissa jopa kolmen kuukauden palkat on jätetty maksamatta,” Ibrahim totesi. ”Jos turkkilainen työnantajani päättää olla maksamatta jossain kuussa

palkkaani, en voi tehdä asialle mitään. Syyrialaisina työskentelemme laittomasti, joten meidän on turha mennä poliisin puheille,” hän jatkoi.

Siitä huolimatta, että hän sanoi olevansa hyvin tietoinen merimatkan riskeistä, Ibrahim suunnitteli lähtevänsä perheensä kanssa Eurooppaan keväällä. Muutakaan vaihtoehtoa ei miehen mukaan ollut: ”Syyrialaisilla ei ole tulevaisuutta täällä,” hän hymähti. Vähän matkan päässä lattialla leikkivät Ibrahimin kaksi pientä poikaa autuaan tietämättöminä päätöksistä, joita heidän vanhempansa joutuivat tekemään.

Kivenheiton päässä muutama vuosi sitten valmistuneesta Forum Gaziantep -ostoskeskuksesta asui tammikuussa useita syyrialaisperheitä erittäin keunoissa oloissa, osittain romahtaneissa rakennuksissa. Paikallisten asukkaiden mukaan kaupunki oli määritellyt talot asumiskelvottomiksi, ja ne oli ollut määrä purkaa. Syyrialaispakolaiset olivat kuitenkin ottaneet ne asuinpaikoikseen.

Ahmed (keskellä) kahden sukulaislapsen ja naapurin miehen kanssa kotitalonsa edessä

Talojen asukkaat olivat kotoisin Aleppon köyhiltä alueilta, ja osa heistä oli luku- ja

Osittain puretussa rakennuksessa asui useita syyrialaisperheitä.

kirjoitustaidottomia. Yhdessä rakennuksista, jossa asui useampia syyrialaisperheitä, ei ollut sähköjä. Talon asukkaiden ainoa valon- ja lämmön lähde oli sisäpihalla roihuava nuotio, jossa paloi kasa jätteitä. Nuotiosta nouseva kitkerä savu kirveli silmiä.

Toisessa talossa noin kymmenen neliömetrin suuruisen huoneen jakoi kaksi syyrialaisperhettä. Huonetta lämmitti pieni sähköpatteri, joka hehkui punaisena. Likaisella kokolattiamatolla ryömi muutaman kuukauden ikäinen vauva.

Perheenpää Ahmed, 23 ja Mohamed, 22, olivat molemmat taistelleet ennen Turkkiin saapumistaan Syyrian kapinallisten riveissä. Heistä vain Mohamed osasi lukea ja kirjoittaa. Aiemmin samassa taloudessa oli asunut myös Ahmedin isä. Hän oli kuitenkin menehtynyt vain 51-vuotiaana sydänkohtaukseen muutamaa viikkoa aiemmin.

Miehet kertoivat perheenjäsenten elättävän itsensä keräämällä jäteastioista paperia ja muovia ja myymällä sitä kierrätystä varten, työ, jolla suuri osa kaikkein köyhimmistä urbaaneissa olosuhteissa

asuvista pakolaisista näyttää hankkivan elantonsa. ”Roskia keräämällä pystymme ansaitsemaan 500 – 700 liiraa (noin 155 – 220 euroa) kuukaudessa,” Ahmed kuvaili. Miesten mukaan rahat riittivät elämiseen ”joskus paremmin, joskus huonommin”. Perheenjäsenet kiittelivät vuolaasti turkkilaisilta naapureiltaan saamaansa apua. Rakennuksen turkkilainen omistaja ei perinyt pakolaisilta vuokraa. Eräs naapureista maksoi sähkölaskun.

Virallisilta avustusjärjestöiltä, joita Gaziantepissä toimii lukemattomia, osittain romahtaneissa rakennuksissa elävät syyrialaiset eivät olleet saaneet koskaan apua.

Toki osan syyrialaisista on onnistunut löytää Turkista myös koulutustaan vastaavaa ja hyvinkin palkattua työtä. Esimerkiksi pääosin sujuvaa turkkia puhuvien Syyrian turkmeenien on tiettävästi huomattavasti helpompaa työllistyä Turkissa kuin arabiaa äidinkielenään puhuvien syyrialaisien. Syyrian rajan tuntumassa toimivat avustusjärjestöt tarjoavat myös jonkin verran työmahdollisuuksia koulutetuille ja englantia sujuvasti puhuville syyrialaisille.

Syyrialaisien työmiesten asunto Istanbulissa helmikuussa 2016. Huoneistossa asui seitsemän nuorta miestä. Katosta tippui paikoin vesipisaroita.

Syyrialainen tietokoneinsinööri Maher työskenteli tammikuussa amerikkalaisen avustusjärjestön palveluksessa ja kertoi olevansa tyytyväinen työhönsä sekä elämäänsä Turkissa yleensä ottaen. Kahden lapsen isä Alepposta arveli tosin olevansa ”onnekkaampi kuin 95 prosenttia syyrialaisista Turkissa”. Oman perheensä kohtalaisesta taloudellisesta tilanteestaan huolimatta Maher oli myös pannut merkille hintojen ja vuokratason hurjan nousun Gaziantepissä syyrialaisien saapumisen myötä: ”Vuonna 2012 pienen yksión vuokra oli 200 – 300 liiraa (70 - 100 euroa) kuussa. Nyt se on 600 (200 euroa),” Maher kuvaili. ”Lisäksi on tavallista, että vuokranantajat vaativat kuuden kuukauden vuokran etukäteen”.

Maher sanoikin ymmärtävänsä hyvin, miksi niin monet pakolaiset pyrkivät Turkista Eurooppaan. ”Jos jään itse työttömäksi, ehkä joudun lähtemään myös,” hän totesi.

Tammikuussa 2016 Turkin hallitus ilmoitti myöntävänsä syyrialaisille oikeuden työntekoon Turkissa¹⁹. Uuden lain mukaan rekisteröidyt syyrialaiset voivat anoa työlupaa oleskeltuaan maassa kuusi kuukautta. Syyrialaisien työntekijöiden määrä työpaikalla ei kuitenkaan saa ylittää 10 prosenttia työvoimasta. Lisäksi syyrialaisille voidaan myöntää työlupa ainoastaan siinä maakunnassa, jossa he alun perin rekisteröityneet.

Tutkija Gareth Jenkins suhtautuu skeptisesti uuteen lakiin: ”Tähän saakka Turkin hallitus on katsonut syyrialaisien laitonta työskentelyä läpi sormiensa, joten turkkilaiset työnantajat ovat voineet palkata syyrialaisia ja maksaa heille reilusti alle Turkin minimipalkan, ilman pelkoa seurauksista,” Jenkins

¹⁹ ”Syrian refugees in Turkey to be granted work permits: Deputy PM”, Daily Sabah, 11.1.2016, <http://www.dailysabah.com/politics/2016/01/11/syrian-refugees-in-turkey-to-be-granted-work-permits-deputy-pm>

kommentoi Istanbulissa tehdyssä haastattelussa. ”Uusi laki velvoittaa työnantajat maksamaan syyrialaisille vähintään Turkin minimipalkan, joka on 1300 liiraa kuussa, rajoittamaan syyrialaisien työskentelyä 45 tuntiin viikossa, maksamaan sosiaaliturvakulut ja niin edelleen. Lain myötä syyrialaisien palkkaaminen voi tulla työnantajille jopa kaksi kertaa kalliimmaksi, kuin ennen,” Jenkins jatkoi.

Turkissa kauan asunut tutkija uskoikin uudella lailla olevan negatiivisia vaikutuksia syyrialaispakolaisille: ”Jos turkkilainen ja syyrialainen työntekijä maksavat turkkilaiselle työnantajalle saman verran, työnantaja valitsee aina turkkilaisen syyrialaisen sijaan,” Jenkins kommentoi ja jatkoi: ”Syyrialaisien on uuden lain myötä entistä vaikeampaa löytää töitä Turkista. Osa työnantajista jatkaa syyrialaisien palkkaamista laittomasti ja maksaa heille reilusti alle minimipalkan. Uuden lain myötä heidän pitää kuitenkin tehdä se salassa, mikä tekee syyrialaisista työntekijöistä entistä alttiimpia hyväksikäytölle.”

The Guardianin mukaan huhtikuun 11. päivään mennessä syyrialaisien työlupa-anomuksia oli pantu vireille Turkissa lain voimaantulon jälkeen vain noin 2000 kappaletta²⁰. Työlupa-anomus oli siis toistaiseksi vetämässä alle 0,1 prosentilla Turkin syyrialaisväestöstä.

4. Terveydenhuolto

Vuoteen 2013 saakka vain Turkin ja Syyrian rajan tuntumassa asuvilla syyrialaisilla oli oikeus ilmaiseen perusterveydenhuoltoon Turkissa. Syyskuussa 2013 Turkki kuitenkin laajensi oikeuden

Syyrialaismies Reyhanlissa, kesällä 2015, ei tiennyt, mikä hänen silmäänsä vaivasi. Hän ei ollut saanut hoitoa paikallisessa sairaalassa.

ilmaiseen perusterveydenhuoltoon koskemaan kaikkia rekisteröityjä syyrialaispakolaisia. Heillä on mahdollisuus ilmaisiin konsultaatioihin sekä hoitoon Turkin julkisissa sairaaloissa ja terveyskeskuksissa. Jatkotoimenpiteet ja erikoislääkärihoito vaativat lääkärin lähetteen. Myös lääkekulut korvataan yleensä.

Amnesty Internationalin tutkimuksen mukaan ilmaisesta terveydenhuollosta syyrialaisille ei kuitenkaan ollut vielä vuoden 2014 puoliväliin mennessä muodostunut käytäntöä kaikkialla Turkissa. Erityisen vaikeaa hoidon saaminen oli Istanbulissa²¹

Syyrialaispakolaisten valtavan määrän vuoksi Turkin terveydenhuoltojärjestelmä on paikoittain erittäin ylikuormittunut. Tämä on ongelma etenkin Syyrian rajan tuntumassa sijaitsevista kaupungeista, joissa syyrialaisien määrä usein ylittää turkkilaisten määrän. Esimerkiksi Syyrian rajalla, noin 70 kilometrin päässä Alepposta, sijaitsevan Kilisin

asukasluku oli ennen sotaa noin 90 000. Kaupungin sairaala on mitoitettu tämän asukasluvun mukaan. Vuoteen 2016 mennessä Kilisissä arvioitiin asuvan noin 120 000 syyrialaista²².

²⁰ ”Fewer than 0.1% of Syrians in Turkey in line for work permits”, the Guardian, 11.4.2016, <http://www.theguardian.com/world/2016/apr/11/fewer-than-01-of-syrians-in-turkey-in-line-for-work-permits>

²¹ ”Struggling to survive: refugees from Syria in Turkey, Amnesty International, marraskuu 2014, s. 33

²² Mayor of Turkey’s Kilis backs Nobel Prize Bid, Al Jazeera, 13.3.2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/03/refugees-turkish-town-nominated-nobel-peace-prize-160313051826931.html>

Kesällä 2015 kirjoittaja kohtasi Reyhanlissa useita syyrialaisia, joita ei, syystä tai toisesta, oltu hoidettu paikallisessa sairaalassa. Noin 25-vuotias mies kertoi, että hänen pommituksissa vaurioitunut jalkansa olisi mahdollista pelastaa yksityisessä sairaalassa, mutta paikallisessa sairaalassa jalka oli määrätty amputoitavaksi. Miehellä ei ollut varaa hoitoon yksityissairaalassa. Amputoitavaksi määrätty jalka oli hänen ainoansa, sillä kahden lapsen isä oli jo aiemmin Syyriassa menettänyt toisen jalkansa.

Turkissa toimii myös avustusjärjestöjen ylläpitämiä sairaaloita, sekä syyrialaisen itsensä perustamia klinikkoita. Tammikuussa syyrialaisen Nour-järjestön sairaalan odotushuoneessa, Istanbulin Fatihin kaupunginosassa, vastaanottoaikaansa odotteli suuri määrä syyrialaisia. Sairaalan lisäksi järjestön tiloissa toimi myös kauppa, jossa myytiin edullisesti syyrialaisia elintarvikkeita sekä turkkilaisilta lahjoituksina saatuja vaatteita.

”Sairaalassamme työskentelee 29 lääkäriä, ja hoidamme päivittäin 250 – 400 potilasta,” kertoi sairaalan syyrialainen johtaja Mehdi Davut. ”Kun aloitimme toimintamme, meillä oli vain yksi lääkäri ja apteekki. Nyt meillä on jopa useita erikoislääkäreitä,” hän jatkoi.

Vaatteita myynnissä syyrialaisen Nour-järjestön tiloissa Istanbulissa

Davutin mukaan sairaala rahoittaa toimintansa yksityisillä lahjoituksilla. Potilaita laskutetaan heidän maksukykynsä mukaan: ”Perusmaksu on noin seitsemän dollaria, mutta emme peri maksua potilailta, jotka eivät kykene maksamaan”. Davut kertoi, että suurin osa potilaista hakeutui Nour-järjestön sairaalaan kieliongelmiensa vuoksi. Tulkkien määrä julkisissa sairaaloissa on hänen mukaansa usein liian pieni: ”Suuressa sairaalassa saattaa olla neljä arabian kielen tulkkia,” hän kuvaili.

Davutin mukaan ongelmia tuottaa myös ajan varaaminen. ”Turkissa lääkärinaika pitää varata internetissä tai puhelimitse. Syyrialaiset eivät ole tottuneet siihen,” hän sanoi.

Myös moni odotustilassa vuoroaan odottelevista syyrialaisista ilmoitti tulleen sairaalaan, koska eivät puhuneet turkkia ja pelkäsivät tulewansa väärinymmärretyiksi turkkilaisissa sairaaloissa. Osa haastatelluista taas ei ollut rekisteröitynyt Turkissa, minkä vuoksi heillä ei ollut ilmaiseen hoitoon oikeuttavaa turkkilaista henkilökorttia. Eräs nuorimies ilmoitti kyllä yrittäneensä rekisteröityä ja odottaneensa vuoroaan kolme tuntia. Turkkilainen viranomais oli kuitenkin kieltäytynyt rekisteröimästä häntä ja käskennyt ”palata uudestaan seuraavana päivänä”. Miehen mukaan hänen oli mahdotonta ottaa työstään uudelleen vapaata henkilökortin saamiseksi.

Eräs perheenisä Alepposta kertoi tuoneensa sairaan lapsensa hoidettavaksi syyrialaisjärjestön ylläpitämään sairaalaan, koska terveyskeskus hänen asuinalueellaan ”kieltäytyi ottamasta vastaan syyrialaisia”.

5. Syyrialaislasten asema

Vuoden 2015 loppupuolella Turkissa oli arviolta 1,2 miljoonaa alaikäistä syyrialaista²³. Vuodesta 2011 lähtien syyrialaisvanhemmille on syntynyt 150 000 lasta Turkissa.

Turkki on viime vuosina pyrkinyt parantamaan syyrialaislasten mahdollisuuksia koulunkäyntiin. Vuodesta 2014 lähtien rekisteröityneet syyrialaiset ovat voineet lähettää lapsensa turkkilaisiin kouluihin. Ihmisoikeusjärjestö Human Rights Watchin mukaan Turkissa oli syksyllä 2015 kuitenkin kaiken kaikkiaan noin 485 000 kouluikäistä syyrialaislasta, jotka eivät käyneet koulua²⁴. Lukuvuonna 2014/ 2015 turkkilaisissa kouluissa oli hieman yli 212 000 syyrialaisoppilasta.

Lähes 90 prosenttia pakolaisleireissä asuvista kouluikäisistä lapsista kävi koulua²⁵. Leirien ulkopuolella asuvien pakolaislasten keskuudessa luku oli sen sijaan vain 25 prosenttia.

Syyrialainen kauppa-apulainen Gaziantepissä tammikuussa 2016

15-vuotias syyrialaispoika työskenteli roskien kerääjänä Gaziantepissä helmikuussa 2016

Turkissa on myös jonkin verran syyrialaisen perustamia yksityisiä kouluja, joissa opetus tapahtuu arabiaksi. Kouluissa seurataan syyrialaiskoulujen opetussuunnitelmaa. Näiden koulujen lukumäärä on kuitenkin melko alhainen. Vuonna 2014 arviot arabiankielisten koulujen lukumäärästä liikkuvat 55 ja 200 välillä²⁶.

Äidinkielenään arabiaa puhuvien syyrialaislasten vaikeudet ymmärtää turkinkielistä opetusta, sekä perheiden taloudelliset vaikeudet, muodostavat merkittäviä esteitä syyrialaislasten koulunkäynnille Turkissa. Perheen elannon takaamiseksi monet syyrialaisvanhemmat joutuvat lähettämään lapsensa koulun sijaan töihin. Alaikäraja työnteolle on Turkissa 15 vuotta, mutta reilusti alle 10-vuotiasta syyrialaislapsista kauppittelemassa nenäliinoja tai kerjäämässä on viime vuosina tullut tavallinen näky eri puolilla Turkia.

²³“400 000 Syrians working unregistered in Turkey, fresh research reveals”, Hurriyet Daily News, 8.12.2016, www.hurriyetdailynews.com/400000-syrians-working-unregistered-in-turkey-fresh-research-reveals.aspx?PageID=238&NID=92230&NewsCatID=341

²⁴“Turkey: 400 000 Syrian children not in school”, Human Rights Watch, 8.11.2015, www.hrw.org/news/2015/11/08/turkey-400000-syrian-children-not-school

²⁵ Ibid

²⁶“Struggling to Survive: Refugees from Syria in Turkey”, Amnesty International, Marraskuu 2014, s. 38

Koulunkäynnin sijaan myös 11-vuotias Abdullah Alepposta oli tammikuussa 2016 osallistunut perheensä elättämiseen jo kaksi ja puoli vuotta, kauppaamalla nenäliinoja Gaziantepin kaduilla. Poika asui kuuden muun perheenjäsenenensä kanssa kahdesta huoneesta koostuvassa, rähjäisessä asunnossa Gaziantepin vanhassa kaupungissa.

*Abdullah kotonaan Gaziantepissä
pikkusiskonsa kanssa*

Abdullahin työpanos oli perheelle välttämätön, sillä hänen isänsä oli jokin aika sitten kuollut Syyriassa kauan hoitamattomana olleen diabeteksen aiheuttamiin komplikaatioihin. Pojan äiti kertoi työskennelleensä Turkissa jonkin aikaa tiskaajana ravintolassa, mutta sittemmin työt olivat loppuneet. Perhe elätti itsensä roskia keräämällä, sekä Abdullahin nenäliinojen myynnistä saaduilla vaatimattomilla tuloilla.

”Nyt kylmään aikaan Abdullah työskentelee vähemmän,” pojan äiti kuvaili. ”Mutta normaalisti hän aloittaa työt kello 19 aikaan illalla ja lopettaa kahdelta tai kolmelta aamuyöstä”. Aamuyöstä alueen huonomaineisista yökerhoista poistuvat asiakkaat muodostivat suuren osan luku- ja kirjoitustaidottoman Abdullahin asiakkaista.

Abdullahin ja hänen äitinsä lisäksi myös pojan kaksi veljeä, joista toinen oli täysikäinen ja toinen teini-ikäinen, työskentelivät. Ruokaa perheenjäsenet kertoivat kaivavansa usein kauppojen jätteastioista, joista he keräsivät muun muassa myynnistä poistettuja, nahistuneita hedelmiä ja vihanneksia. Ruoka-apua Abdullahin perhe oli vastaanottanut koko Turkissa olonsa aikana yhden kerran ”kahden laatikollisen verran”.

6. Non-refoulement -periaatteen noudattaminen; käännetykset Syyriaan

Turkki käännättää syyrialaispakolaisia kansainvälisen lainsäädännön vastaisesti takaisin Syyriaan. Asiasta raportoi syyskuussa 2015 muun muassa ihmisoikeusjärjestö Amnesty International, jonka mukaan Turkki oli vanginnut joukon Eurooppaan pyrkineitä syyrialais- ja irakilaispakolaisia²⁷. Järjestön mukaan pakolaisia pidettiin vastoin heidän tahtoaan leirissä Kaakkois-Turkissa ja heitä painostettiin palaamaan kotimaihinsa.

Hassan, 24, oli yksi syyrialaisista, jotka otettiin kiinni Edirnessä, hänen suunnitellessaan rajan ylitystä Kreikkaan. ”Kävelin kadulla kohti Edirnen linja-autoasemaa, kun turkkilaispoliisit pysäyttivät minut ja kysyivät, mihin olin matkalla,” Syyrian länsirannikolla sijaitsevasta Tartusin kaupungista kotoisin oleva Hassan kertoi myöhemmin Skype-puhelun välityksellä. ”Poliisit sanoivat, että voisivat tarjota minulle kyydin bussiasemalle, joten nousin heidän autoonsa. Mutta sen sijaan, että olisivat kyydinneet minut määränpäähani, poliisit pakottivatkin minut bussiin kohti Kaakkois-Turkkia”.

Bussi kuljetti Hassanin ja ”noin 35 muuta matkustajaa, pääosin syyrialaisia”, leiriin Osmaniyeen kaupungin ulkopuolelle. Hassan sanoi pystyneensä tarkistamaan sijaintinsa matkapuhelimensa paikannussovelluksen avulla. Pakolaisia kohdeltiin hänen mukaansa erittäin tyyliä: ”Poliisit kiroivat ja huusivat meille, että ampuvat meidät, jos teemme vastarintaa,” Hassan kuvaili. ”Naiset ja lapset

²⁷ ”Turkey: Refugees at risk of forcible return to Syria,” Amnesty International, 24.9.2015

itkivät pelosta".

Itse leiristä Hassan käytti nimitystä vankileiri". "Olimme kaikki järkyttyneitä kun näimme, mihin olimme saapuneet," hän kertoi. "Paikka oli täynnä rikollisia, pääosin kurditaustaisia". Hassanin mukaan leirissä oli satoja ihmisiä. Hänet asutettiin samaan huoneeseen neljän muun miehen kanssa. Sänkyjä huoneessa ei ollut, vain "ohuet patjat lattialla".

Leiriin tuotuja pakolaisia painostettiin Hassanin mukaan palaamaan Syyriaan. Heitä myös pahoinpideltiin yleisesti: "Vartijat hakkasivat pakolaisia – mukaan lukien naisia – kepeillä," Hassan kertoi.

Sen jälkeen, kun pakolaisten vangitseminen oli saanut kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen huomion, YK:n delegaatio teki Hassanin mukaan lyhyen vierailun leiriin. Pian tämän jälkeen pakolaisia alettiin päästää ulos leiristä. Tätä ennen heidät kuitenkin pakotettiin allekirjoittamaan paperi, jonka mukaan he poistuisivat Turkista 15 päivän sisällä. Kaiken kaikkiaan Hassan vietti leirissä 20 päivää.

"En tiedä, mitä muille leirissä olleille tapahtui," hän totesi. "Itse matkustin saman tien Länsi-Turkkiin ja maksoin salakuljettajille merimatkasta Kreikkaan". Hassan on sittemmin anonut turvapaikkaa Pohjois-Euroopasta.

Marraskuussa 2015 Amnesty International raportoi Syyrian käännättäneen kymmeniä pakolaisia Syyriaan²⁸. Kuluvan vuoden aikana käännetysten määrä on kohonnut huomasti: huhtikuun alussa järjestö ilmoitti uskovansa, että Turkki oli käännättänyt "noin sadan syyrialaisen ryhmiä lähes päivittäin tammikuun puolivälistä lähtien"²⁹. Käännetyt joukossa oli Amnestyn mukaan myös lapsia ilman huoltajia sekä kahdeksannella kuulla raskaana ollut syyrialaisnainen.

Ihmisoikeusjärjestön mukaan myös syyrialaisien rekisteröitymisestä on viime aikoina tullut hankalampaa Turkin etelä- ja kaakkoisosissa³⁰. Rekisteröitymään menneitä syyrialaisia on käännätetty takaisin Syyriaan. Osa syyrialaisista jättää Amnestyn mukaan rekisteröitymättä, peläten käännetyksi Syyriaan.

7. Syyrian konfliktin vaikutukset Turkissa ja turkkilaisten suhtautuminen syyrialaisiin

Turkkilaisten suhtautuminen syyrialaispakolaisiin vaihtelee tiettävästi alueittain. Eniten ongelmia syyrialaisien ja paikallisväestön välillä on raportoitu Syyrian ja Turkin raja-alueilta, jossa valtaosa pakolaisista asuu. Syyrialaisvastaisia mellakoita nähtiin esimerkiksi Gaziantepin kaupungissa elokuussa 2014, jolloin turkkilaisjoukkioit hajottivat syyrialaisien omaisuutta, ja useita syyrialaisia puukotettiin³¹. Pakolaisia syytetään usein turkkilaisten työpaikkojen viemisestä ja yleisen hintatason kohoamisesta.

Erityisen paljon jännitteitä paikallisväestön ja syyrialaispakolaisten välillä on raportoitu Hatayn

²⁸"Turkey putting Syrian refugees 'at serious risk of human rights abuse", the Guardian, 27.11.2015

²⁹"Turkey: Illegal mass returns of Syrian refugees expose fatal flaws in EU-Turkey deal", Amnesty International, 1.4.2016

³⁰Ibid

³¹"Murder triggers anti-Syrian protest in Gaziantep", Daily Sabah, 14.8.2014, www.dailysabah.com/nation/2014/08/14/murder-triggers-antisyrian-protest-in-gaziantep

maakunnasta, joka oli osa Syyriaa vuoteen 1939 saakka, ja jonka väestön enemmistö kuuluu samaan uskonnolliseen ryhmään kuin Syyrian presidentti Bashar al Assad. Jo Syyrian konfliktin alkuvaiheessa Turkki pyrki siirtämään pakolaisia Hatayn maakunnasta muualle maahan.

Hacetteppen yliopiston vuonna 2014 tekemään kyselyyn vastanneista turkkilaisista 64 prosenttia oli sitä mieltä, että turkkilaisilla oli moraalinen velvollisuus auttaa syyrialaisia³². Toisaalta yli 70

"Syyrialaiset vaihtavat nykyään autoihinsa turkkilaiset rekisterikilvet, koska syyrialaiset autot joutuvat usein vandalismin kohteiksi," kertoi Kilisissä avustusjärjestössä työskentelevä syyrialaismies.

prosenttia vastanneista myös uskoi syyrialaisen läsnäololla olevan haitallisia vaikutuksia Turkin taloudelle, ja 61 prosenttia oli sitä mieltä, että köyhiä turkkilaisia tulisi auttaa ennen syyrialaisia. Yli 70 prosenttia kyselyyn vastanneista uskoi syyrialaisen läsnäolon aiheuttavan "kauaskantoisia ongelmia" Turkille.

Syyrian konflikti on kiristänyt Turkissa maan hallituksen ja opposition suhteen äärimmilleen. Oppositio on kritisoinut ankarasti maan hallituksen Syyria-politiikkaa konfliktin alkua ajoista lähtien. Monet syyrialaiset kertovat oppositiopuolueiden, kuten CHP:n ja MHP:n (Milliyetçi Hareket

Partisi) kannattajien suhtautuvan heihin kielteisesti, jopa vihamielisesti, kun taas hallituspuolue AKP:n (Oikeus ja Kehitys -puolue, Adalet ve Kalkınma Partisi) kannattajien suhtautumisen kerrotaan olevan yleensä ystävällistä. Erään Istanbulissa haastatellun syyrialaismiehen mukaan syyrialaisen kohtelu vaihteli Istanbulin eri kaupunginosissa paljon, riippuen siitä, kannatettiinko alueella AKP:tä vai oppositiopuolueita. "Kaikki riippuu siitä, mihin puolueeseen alueen vali³³ kuuluu," hän totesi.

Syyrian sisällissodan jatkuessa konfliktin vaikutukset ovat alkaneet näkyä Turkissa myös yleisen turvallisuustilanteen heikentymisenä. Ensimmäiset merkittävät, Syyrian konfliktiin linkittyneet pommi-iskut tehtiin Turkissa alkuvuodesta 2013, jolloin kaksi autopommia räjähti Turkin ja Syyrian rajalla. Myöhemmin samana vuonna 51 ihmistä sai surmansa autopommien räjähdyksissä Reyhanlın kaupungissa³⁴. Turkin hallitus syytti iskuista Syyrian hallintoa.

Turkki salli pitkään muun muassa Euroopasta saapuvien vierastaistelijoiden matkustaa maan poikki Syyriaan. Syksyllä 2013 the Telegraph raportoi Etelä-Turkissa olevan "satoja al Qaidan piilomajoja", joissa Syyriaan matkalla olevat, monia eri kansallisuuksia edustavat jihadistit piilottelivat odottaessaan rajanylitystä³⁵. Kaakkois-Turkissa sijaitsevassa Adiyamanin kaupungissa tiettävästi

³²"Syrians in Turkey: Social Acceptance and Integration Research", Hacetteppen yliopisto, marraskuu 2014, lainattu artikkelissa "Attacks on Syrians in Turkey increasing", Al Monitor, 20.5.2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/tr/contents/articles/originals/2015/05/turkey-attack-on-syrians-in-country-on-the-rise.html#>

³³ Kuvernööri/pormestari

³⁴ "Car Bombing Kills Dozens in Center of Turkish Town Near the Syrian Border", the New York Times, 12.5.2013, <http://www.nytimes.com/2013/05/12/world/middleeast/bombings-in-turkish-border-town.html>

³⁵"Al-Qaeda recruits entering Syria from Turkey safehouses", the Telegraph, 30.10.2013, www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10415935/Al-Qaeda-recruits-entering-Syria-from-Turkey-safehouses.html

toimivasta ISIS-solusta on kirjoittanut muun muassa tutkija Aaron Stein³⁶.

Heinäkuun 20. päivänä vuonna 2015 itsemurhapommittaja räjäytti itsensä lähellä Syyrian rajaa sijaitsevassa Surucin kaupungissa, surmaten 33 ihmistä³⁷. ISIS otti vastuun iskusta, jonka uhrit olivat pääosin kurdi- ja vasemmistoaktivisteja. Myöhemmin samassa kuussa Turkki ilmoitti aloittavansa ilmaiskut ISIS:in kohteisiin osana ISIS:in vastaista liittoumaa.

Lokakuun 10. päivänä 2015, kolme viikkoa ennen parlamenttivaaleja, Turkin pääkaupungissa Ankarassa järjestettyyn rauhanmarssiin tehtiin kaksi itsemurhaiskua, joissa sai surmansa 103 ihmistä. Turkin viranomaiset tunnistivat myöhemmin toisen tekijöistä, jonka kerrottiin olevan Surucin iskun oletetun tekijän, Şeyh Abdurrahman Alagözin, nuorempi veli Yunus Emre Alagöz³⁸. Mikään ryhmä ei kuitenkaan ole ilmoittautunut iskujen tekijäksi. Kurdipuolue HDP (Halkların Demokratik Partisi) syytti iskuista Turkin hallintoa³⁹.

Istanbulin itsemurhaiskun tekopaikalle oli tuotu kukkia ja muistolauseita tammikuussa 2016

Kuluvan vuoden aikana ISIS:in jäsenet ovat tehneet kaksi itsemurhaiskua Istanbulissa. Tammikuun 12. päivänä ISIS:in syyrialaisjäsen räjäytti itsensä Sultanahmetin turistien suosimalla alueella, surmaten 13 turistia⁴⁰. Maaliskuun 19. päivänä järjestön turkkilainen jäsen teki itsemurhaiskun Istiklal Caddesin suosittulla ostoskadulla⁴¹. Iskussa sai surmansa neljä ihmistä.

Syyrialaisista ISIS muodostaa merkittävän uhan etenkin järjestöä vastustaville aktivisteille Turkissa. Syyskuussa 2015 kirjoittaja haastatteli Gaziatepissä ja Ufassa Raqqa is Being Slaughtered Silently (RBSS) -nimisen, ISIS:in vastaisen aktivistiverkoston jäseniä, mukaan lukien nuorta aktivistia nimeltä Ibrahim Abdulqader. Aktivistit kertoivat pelkäävänsä turvallisuutensa puolesta ja saavansa säännöllisin väliajoin tappouhkauksia ISIS:in jäseniltä Turkissa. Muutamaa viikkoa myöhemmin ISIS:in

³⁶ A. Stein ja N. Blaser: "The Islamic State's Network in Turkey," Turkey Wonk -blogi, 30.10.2015, <https://turkeywonk.wordpress.com/2015/10/30/the-islamic-states-network-in-turkey/>

³⁷ "Suruc massacre: At least 30 killed in Turkey border blast", BBC News, 20.7.2015, <http://www.bbc.com/news/world-europe-33593615>

³⁸ "Yunus Emre Alagoz: brother of Suruc bomber 'identified' as Ankara suicide attacker", International Business Times, 14.10.2015, <http://www.ibtimes.co.uk/yunus-emre-alagoz-brother-suruc-bomber-identified-ankara-suicide-attacker-1523973>

³⁹ "Turkey bomb blasts: government blamed as thousands take to streets in Ankara", the Guardian, 11.10.2016, <http://www.theguardian.com/world/2015/oct/11/turkey-bomb-blasts-ankara-mourning-scores-killed>

⁴⁰ "Turkey: 'ISIS suicide bomber' kills 10 in Istanbul Sultanahmet district", BBC News, 12.1.2016, <http://www.bbc.com/news/world-europe-35290760>

⁴¹ "Suicide bomber kills 4, injures 36 in Istanbul's Istiklal Street", Daily Sabah, 19.3.2016, <http://www.dailysabah.com/turkey/istanbul-suicide-bomber-kills-4-injures-36-istiklal-street>

jäsen surmasi Ibrahimin ja hänen ystävänsä Urfassa⁴².

Joulukuun lopulla tuntemattomat miehet ampuivat Gaziantepissä kuoliaaksi RBSS:n aktivistien kanssa yhteistyötä tehneen elokuvaohjaaja Naji Jerfin⁴³. Huhtikuussa 2016 naamioituneet miehet

Aktivisti Ibrahim Abdulqader, 20, toimistossaan Urfassa syyskuussa 2015

ampuivat syyrialastoimittaja Muhamed Zahir al Sherkatia Gaziantepissä⁴⁴. Kirjoitushetkellä Al Sherkat oli kriittisessä tilassa ja ampumisesta epäiltiin ISIS:iä.

Vuodesta 2015 alkaen Turkin poliisin on raportoitu enenevässä määrin pidättäneen oletettuja ISIS:in jäseniä ja Syyriaan pyrkiviä vierastaistelijoita. Esimerkiksi heinäkuussa 2015 Turkki ilmoitti ottaneensa kiinni Gaziantepissä 45 ulkomaan kansalaista, jotka olivat aikeissa matkustaa rajan yli Syyriaan liittyäkseen ISIS:in riveihin⁴⁵.

Kaakkois-Turkissa asuvat syyrialaiset ovat kuitenkin keskusteluissa kirjoittajan kanssa kertoneet useaan otteeseen suhtautuvansa skeptisesti Turkin ratsioiden tehokkuuteen. Osa raja-alueilla asuvista syyrialaisista kyseenalaistaa jopa sen, missä määrin Turkki on todellisuudessa halukas sulkemaan ISIS:n solut Turkissa. Yleinen näkemys on, että Turkki pitää edelleen kurdeja, ei ISIS:iä, ensisijaisena vihollisenaan.

Myös Turkin pitkäaikainen konflikti kurdijärjestö PKK:n kanssa onkin jälleen aktivoitunut viime vuosina, osittain Syyrian konfliktin vaikutuksesta. PKK:n syyrialaisen sisarpuolue PYD:n aseellinen siipi on ottanut haltuunsa laajoja alueita Pohjois-Syyriasta, Turkin rajan tuntumasta. Kehitys on saanut Turkin varpailleen. Kuluvin vuoden maaliskuussa kurdit ilmoittivat perustavansa alueelle oman autonomisen hallintoalueensa⁴⁶. Turkin harmiksi kurdeista on viime vuosina myös muodostunut Yhdysvaltojen tärkeä liittolainen sodassa ISIS:iä vastaan.

Kesäkuussa 2015 Turkin presidentti Recep Tayyip Erdoğan julisti maan aloittavan terrorismin

⁴²“ISIS beheads Raqqa is Being Slaughtered Silently activist and friends in Turkey”, the Independent, 30.10.2015, <http://www.independent.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/isis-beheads-raqqa-is-being-slaughtered-silently-activist-and-friend-in-turkey-a6714911>

⁴³“Syrian anti-Islamic State documentary maker "assassinated in Turkey", the Telegraph, 27.12.2015, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/12070878/Syria-anti-Islamic-State-documentary-maker-assassinated-in-Turkey.html>

⁴⁴“Syrian journalist shot in Turkey’s Southeast”, Hurriyet Daily News, 10.4.2016, <http://www.hurriyetdailynews.com/syrian-journalist-shot-in-turkeys-southeast.aspx?pageID=238&nID=97609&NewsCatID=509>

⁴⁵“Turkey arrests 45 foreign ISIL recruits in south-eastern city of Gaziantep”, the Telegraph, 12.7.2015, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/turkey/11734874/Turkey-arrests-45-foreign-Isil-recruits-in-south-eastern-city-of-Gaziantep.html>

⁴⁶“Syria civil war: Kurds declare federal region in north”, Al Jazeera, 17.3.2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/03/syria-civil-war-kurds-declare-federal-system-north-160317111902534.html>

vastaisen sodan, joka kohdistuisi paitsi ISIS:iin myös PKK:hon⁴⁷. PKK reagoi puheeseen kehottamalla jäseniään tarttumaan jälleen aseisiin Turkkia vastaan, mikä päätti lopullisesti vuoden 2012 lopulla alkunsa saaneen hauraan rauhanprosessin Turkin ja PKK:n välillä. Uudelleen aktivoituneessa konfliktissa on sittemmin kuollut satoja ihmisiä, ja yli 350 000 ihmisen arvioidaan joutuneen jättämään kotinsa sen vuoksi⁴⁸.

Turkin ja PKK:n välisen konfliktin vaikutukset on tunnettu myös Länsi-Turkissa. Maaliskuun 13. päivänä PKK:ta lähellä olevan TAK-järjestön jäsen teki itsemurhaiskun Ankaran keskustassa. Iskussa sai surmansa 35 ihmistä⁴⁹.

8. Matkat Eurooppaan

Turkki on tärkein kauttakulkuväylä Eurooppaan saapuville turvapaikanhakijoille. Syyrialaista ohella Turkin kautta Eurooppaan pyrkii muun muassa Afganistanin, Irakin ja Somalian kansalaisia. Valtaosa pakolaisista matkustaa salakuljettajien välityksellä Turkin länsirannikolta Kreikan saarille. Pieni osa pakolaisista saapuu Eurooppaan Turkin ja Kreikan välisen maarajan poikki.

Pelastusliivit tekivät kauppansa Istanbulin Aksarayn kaupunginosassa helmikuussa 2016

Vuoden 2015 aikana lähes 850 000 pakolaista matkusti Egeanmeren yli Turkista Kreikkaan⁵⁰. Pääosin hatarilla, merenkäyntiin soveltumattomilla veneillä tehtävien merimatkojen vaarallisuudesta kielivät hukkuneiden määrät: International Organisation for Migration arvioi yli 3700 ihmisen hukkuneen matkalla Välimeren yli Eurooppaan vuonna 2015⁵¹. Turkin rannikolle hukkui 279 ihmistä⁵².

Istanbulissa haastateltujen syyrialaistaisten mukaan salakuljettajat ja potentiaaliset asiakkaat kohtaavat toisensa pääosin internetissä, usein sosiaalisessa mediassa. Toisaalta kaksi haastateltua syyrialaismiestä kertoi salakuljettajien edustajien lähestyneen heitä kadulla, tarjoutuen maksamaan 100 - 200 dollaria jokaisesta asiakkaasta, jonka miehet lähettäisivät salakuljettajille.

Tammi- /helmikuussa Turkissa oli meneillään edelleen talvikausi, jolloin salakuljettajien merimatkoista pyytämien hintojen tiedettiin olevan tavallista alhaisempia. Toisaalta matkat olivat myös kovan merenkäynnin vuoksi huomattavasti vaarallisempia,

⁴⁷“Turkey’s silent war in the Kurdish heartland”, France 24, 18.3.2016,

<http://www.france24.com/en/20160318-turkey-silent-war-kurds-pkk-diyarbakir-cizre-erdogan>

⁴⁸“The human cost of the PKK conflict in Turkey: the Case of Sur”, the International Crisis Group, 17.3.2016, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/turkey/b080-the-human-cost-of-the-pkk-conflict-in-turkey-the-case-of-sur.aspx>

⁴⁹“Ankara blast: Kurdish group TAK claims bombing”, BBC News, 17.3.2016, <http://www.bbc.com/news/world-europe-35829231>

⁵⁰“IOM counts 3771 migrant fatalities in the Mediterranean in 2015”, International Organisation for Migration, 5.1.2016, <http://www.iom.int/news/iom-counts-3771-migrant-fatalities-mediterranean-2015>

⁵¹Ibid

⁵²Ibid

kuin myöhemmin keväällä, jolloin sesongin odotettiin alkavan.

Aksarayn huonomainen alue on jo vuosia tunnettu alueena, jossa salakuljettajat ja heidän edustajansa kohtaavat matkalle lähtijät Istanbulissa. Kirjoittaja haastatteli Aksarayssa jo vuoden 2012 loppupuolella miestä, joka järjesti pakolaisille merimatkojen ohella väärennetyjä passeja. Aksaraysta matka jatkuu tavallisesti busseilla kohti Turkin länsirannikkoa. ”Iltaisin täällä voi nähdä joukoittain pakolaisia reppuineen. He kokoontuvat tuossa aukiolla,” kertoi Aksarayssa Lähi-idän elintarvikkeita myyvässä kaupassa työskentelevä syyrialainen.

Tammi- /helmikuussa 2016 pelastusliivit menivät Aksarayssa kuumille kiville. Valtaosa alueen liikkeistä näytti ennen myyneet elintarvikkeita, mutta ottaneen sittemmin valikoimaansa myös pelastusliivejä, jotka roikkuivat nähtävillä liikkeiden ulkopuolella. Pelastusliivien ohella kaupan oli myös lasten uimakellukkeita, sekä kaulaan ripustettavia muovitaskuja tärkeiden asiakirjojen pitämiseksi kuivana.

"Mikki ja Minni" -pelastusliivejä lapsille

Pelastusliivien hinnat vaihtelivat huomattavasti.

Halvimmat liivit maksoivat 40 liiraa (noin 13 euroa), kun taas liivit, joiden kauppiaat vakuuttivat olevan ”orijinal”, maksoivat 100 liiraa (noin 33 euroa). ”Halvat liivit päällä päädyt meren pohjaan saman tien,” naurahti eräs alueen kauppiasta, joka ilmoitti ylpeänä myyvänsä ainoastaan alkuperäisiä tuotteita.

Muutamaa viikkoa myöhemmin edullisimmat liivit olivat kadonneet Aksarayn kaupoista. Syyn osasi kertoa eräässä liikkeessä työskentelevä syyrialaismies: Turkin poliisi oli muutamaa päivää aiemmin tehnyt ratsioita alueella ja sulkenut liikkeet, joissa kaikkein edullisimpia pelastusliivejä kaupiteltiin. Edeltävällä viikolla Turkin rannikolle oli jälleen hukkunut useita pakolaisia.

9. Lähteet

Sanomalehtiartikkelit ja lehtitiedotteet:

Al-Qaeda recruits entering Syria from Turkey safehouses”, the Telegraph, 30.10.2013, www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/10415935/Al-Qaeda-recruits-entering-Syria-from-Turkey-safehouses.html

“Ankara blast: Kurdish group TAK claims bombing”, BBC News, 17.3.2016, <http://www.bbc.com/news/world-europe-35829231>

Semih Idiz: “Attacks on Syrians in Turkey increasing”, Al Monitor, 20.5.2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/05/turkey-attack-on-syrians-in-country-on-the-rise.html>

“Car Bombing Kills Dozens in Center of Turkish Town Near the Syrian Border”, the New York Times, 12.5.2013, <http://www.nytimes.com/2013/05/12/world/middleeast/bombings-in-turkish-border-town.html>

“Fewer than 0.1% of Syrians in Turkey in line for work permits”, the Guardian, 11.4.2016, <http://www.theguardian.com/world/2016/apr/11/fewer-than-01-of-syrians-in-turkey-in-line-for-work-permits>

“IHH continues to help refugees at the border”, IHH:n kotisivut, 17.2.2016, <http://www.ihh.org.tr/en/main/news/0/ihh-continues-to-help-refugees-at-the-border/3139>

“IOM counts 3771 migrant fatalities in the Mediterranean in 2015”, International Organisation for Migration, 5.1.2016, <http://www.iom.int/news/iom-counts-3771-migrant-fatalities-mediterranean-2015>

“ISIS beheads Raqqa is Being Slaughtered Silently activist and friends in Turkey”, the Independent, 30.10.2015, [isis-beheads-raqqa-is-being-slaughtered-silently-activist-and-friend-in-turkey-a6714911](http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-beheads-raqqa-is-being-slaughtered-silently-activist-and-friend-in-turkey-a6714911)

Mayor of Turkey’s Kilis backs Nobel Prize Bid, Al Jazeera, 13.3.2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/03/refugees-turkish-town-nominated-nobel-peace-prize-160313051826931.html>

“Murder triggers anti-Syrian protest in Gaziantep”, Daily Sabah, 14.8.2014, www.dailysabah.com/nation/2014/08/14/murder-triggers-antisyrian-protest-in-gaziantep

“Suicide bomber kills 4, injures 36 in Istanbul’s Istiklal Street”, Daily Sabah, 19.3.2016, [suicide-bomber-kills-4-injures-36-in-istanbuls-istiklal-street](http://www.dailysabah.com/nation/2016/03/19/suicide-bomber-kills-4-injures-36-in-istanbuls-istiklal-street)

“Suruc massacre: At least 30 killed in Turkey border blast”, BBC News, 20.7.2015, <http://www.bbc.com/news/world-europe-33593615>

“Syria civil war: Kurds declare federal region in north”, Al Jazeera, 17.3.2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/03/syria-civil-war-kurds-declare-federal-system-north-160317111902534.html>

"Syrian anti-Islamic State documentary maker "assassinated in Turkey", the Telegraph, 27.12.2015, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/12070878/Syria-anti-Islamic-State-documentary-maker-assassinated-in-Turkey.html>

"Syrian journalist shot in Turkey's Southeast", Hurriyet Daily News, 10.4.2016,

"Syrian refugees in Turkey to be granted work permits: Deputy PM", Daily Sabah, 11.1.2016, <http://www.dailysabah.com/politics/2016/01/11/syrian-refugees-in-turkey-to-be-granted-work-permits-deputy-pm>

"The human cost of the PKK conflict in Turkey: the Case of Sur", the International Crisis Group, 17.3.2016, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/europe/turkey-cyprus/turkey/b080-the-human-cost-of-the-pkk-conflict-in-turkey-the-case-of-sur.aspx>

"Turkey arrests 45 foreign ISIL recruits in south-eastern city of Gaziantep", the Telegraph, 12.7.2015, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/turkey/11734874/Turkey-arrests-45-foreign-Isil-recruits-in-south-eastern-city-of-Gaziantep.html>

"Turkey bomb blasts: government blamed as thousands take to streets in Ankara", the Guardian, 11.10.2016, <http://www.theguardian.com/world/2015/oct/11/turkey-bomb-blasts-ankara-mourning-scores-killed>

"Turkey demands more help on hosting Syria refugees", Hurriyet Daily News, 15.8.2014, <http://www.hurriyetdailynews.com/turkey-demands-more-help-on-hosting-syria-refugees.aspx?pageID=238&nID=70485&NewsCatID=341>

"Turkey: Illegal mass returns of Syrian refugees expose fatal flaws in EU-Turkey deal", Amnesty International, 1.4.2016, <https://www.amnesty.org/en/press-releases/2016/04/turkey-illegal-mass-returns-of-syrian-refugees-expose-fatal-flaws-in-eu-turkey-deal/>

"Turkey: 'ISIS suicide bomber' kills 10 in Istanbul Sultanahmet district", BBC News, 12.1.2016, <http://www.bbc.com/news/world-europe-35290760>

"Turkey outlines 'one for one' plan to tackle Syrian refugee crisis", the Guardian, 7.3. 2016

"Turkey putting Syrian refugees 'at serious risk of human rights abuse", the Guardian, 27.11.2015

"Turkey: Refugees at risk of forcible return to Syria," Amnesty International, 24.9.2015

"Turkey's silent war in the Kurdish heartland", France 24, 18.3.2016, <http://www.france24.com/en/20160318-turkey-silent-war-kurds-pkk-diyarbakir-cizre-erdogan>

Turkey: Syrians Pushed Back at the Border", Human Rights Watch, 23.11.2015, <https://www.hrw.org/news/2015/11/23/turkey-syrians-pushed-back-border>

"Turkey 'shooting dead' Syrian refugees as they flee civil war", the Independent 31.3.2016, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/turkey-shooting-dead-syrian-refugees-flee-civil-war-a6960971.html>

“Turkey: 400 000 Syrian children not in school”, Human Rights Watch, 8.11.2015, www.hrw.org/news/2015/11/08/turkey-400000-syrian-children-not-school

“Yunus Emre Alagoz: brother of Suruc bomber 'identified' as Ankara suicide attacker”, International Business Times, 14.10.2015, <http://www.ibtimes.co.uk/yunus-emre-alagoz-brother-suruc-bomber-identified-ankara-suicide-attacker-1523973>

400 000 Syrians working unregistered in Turkey, fresh research reveals”, Hurriyet Daily News, 8.12.2016, www.hurriyetdailynews.com/400000-syrians-working-unregistered-in-turkey-fresh-research-reveals.aspx?PageID=238&NID=92230&NewsCatID=341

Raportit:

A. İçduyugu, “Syrian Refugees in Turkey The Long Road Ahead”, Migration Policy Institute, 2015

“Struggling to survive: refugees from Syria in Turkey”, Amnesty International, 20.11.2014

“When I picture my future, I see nothing. Barriers to education for Syrian refugee children in Turkey”, Human Rights Watch, 8.11.2015

Internetsivut:

Syrian Centre for Policy Research, <http://scpr-syria.org/>

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, <http://www.unocha.org/>

Syria Regional Refugee Response, UNHCR, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>

Blogitekstit:

A. Stein ja N. Blaser: The Islamic State’s Network in Syria, 30.10.2015, <https://turkeywonk.wordpress.com/2015/10/30/the-islamic-states-network-in-turkey/>